

Fejrede: Den store revolution

Hvis folket ikke opgiver disse overilede og ulovlige handlinger, hvis det altid lader sig lede af fremmed påvirkning og sin første indskydelse, graver det sin egen grav. De retskafne, men rædselsslagne borgere vil flygte fra en hovedstad, som snart kun vil være en ørken.

Burkes⁹ syn på kongens overflyttelse fra Versailles til Paris.

Burke: *Reflections on the Revolution in France 1790. Burkes Works Vol. 2, London 1881 s. 343*

... Historien vil vide, at om morgenen den 6. oktober 1789 lagde kongen og dronningen sig efter en dag med forvirring, uro, forfærdelse og nedslagning for at indvillige naturen et par timers pusterum og bekymret hvil. Fra denne søvn blev dronningen først opskræmt af vagtens stemme ved hendes dør. Han råbte, at hun skulle frelse sig ved flugt – dette var det sidste troskabsbevis, han kunne yde hende – og de var over ham, og han var død. Øjeblikkelig var han hugget ned. En bande grusomme bøller og mordere, oversprøjtet med hans blod, væltede ind i dronningens værelse og sønderrev sengen med 100 bajonetter. Hun fik bare tid til at flygte næsten nøgen ad en hemmelig vej ind til sin konge og husbond, som ikke et øjeblik var sikker på sit eget liv.

Denne konge og dronning og deres børn (som engang ville have været et stort folks stolthed og håb) blev derefter tvunget til at opgive det pragtfuldeste palads i verden, og som de forlod, medens det svømmede i blod, vanhelliget af massakrer, overstrøet med afrevne lemmer og lem-læstede kroppe. Så blev de ført til rigets hovedstad. Til det umotiverede og tilfældige slagteri, der kunne foretages uden modstand, blev to udtaget fra de adelsmænd, der udgjorde kongens livgarde. Disse to herrer blev trukket til skafottet

Fra Versailles til Paris

Patriote français kommenterer her kongens overflyttelse.

(Walther: *La revolution française vu par ses journeaux, Paris 1948 s. 64*)

Hvad bliver følgerne af denne mindeværdige dag? Kun lykkelige, hvis man skal tro på kongens glædesudgydelser ... på den glæde, han viser ved at leve i Paris, på den tillid, som dronningen gav udtryk for. Følgerne kan blive lykkelige, hvis hoffet er på det rene med, at dets interesse ikke kan skilles fra folkets. Hvis folket, der nu må være tilfreds, vil dæmpe sin oprusning og lade sin uro fare, så det i tilfælde af utilfredshed begrænser sig til petitioner til nationalforsamlingen og kommunens medlemmer, og vogter sig for beskyldninger fra urolige hoveder, hvis private interesser blæser til revoltens ild, altså, hvis det vil indse, at et frit folk bør være et fornuftigt folk ... at et fornuftigt folk ... ikke tilintetgør, før det dømmer ... og når mængden gør, at det er ude af stand til at dømme, så bør det overlade dette vanskelige hverv til andre.

under dække af en lovformelig henrettelse og offentligt halshugget i den store slotsgård. Deres hoveder blev stukket på spyd og åbnede processionen. Så blev de kongelige fanger ført af sted under frygtelig råben og skrigen, afsindig dans og infame forhønelser og alle ubeskrivelige afskyeligheder fra de helvedes furier i skikkelse af de nedrigste blandt kvinder. Efter de havde smagt, dråbe for dråbe, mere end dødens bitterhed under den langsomme tortur på en 12 miles rejse, trukket ud til 6 timer, blev de indlogeret med et vagthold i et af Paris' gamle slotte, nu forvandlet til en bastille for konger.

Er dette en triumf, som bør fejres foran altrene? At blive mindet i taknemmelighed? At blive ofret til den guddommelige menneskelighed med brændende bønner og begejstringsudbrud? ...

Paines¹⁰ syn på kongens overflyttelse.

(Thomas Paine: *Rights of Man, Albany 1792 s. 35*)

... Da roen således var genoprettet (ved at Lafayette¹¹ havde fået garderkorpset til at sætte nationalkokarden på igen) råbte man i kor „Le roi à Paris“ – kongen til Paris. Det var et fredsråd, og det blev øjeblikkeligt accepteret af kongen. På den måde forhindrede man alle fremtidige planer om at lokke kongen til Metz og derfra yde modstand mod forfatningen, og alle mistanker blev fjernet. Kongen og hans familie nåede Paris om aftenen og blev ønsket til lykke ved ankomsten af hr. Bailly, Paris' borgmester, på borgernes vegne ...

Robespierre om processen mod kongen

(*Sten: Orateurs de la Revolution, København 1946 s. 102 og 111*)

Uden at vide det har forsamlingen fjernet sig fra det vanskelige spørgsmål. De skal ikke føre proces. De er og kan kun være nationale repræsentanter. De skal ikke afsige en kendelse for eller imod en mand, men De skal tage en sikkerhedsforanstaltning, være en slags nationalt forsyn. En afsat konge i republikken kan ikke lade sig gøre af to grunde: det kan forstyrre statens ro og ryste friheden ...

Louis var konge – og republikken er udråbt; det berømte spørgsmål, som optager Dem, afgøres i de få ord. Louis blev afsat for sine forbrydelser, han kaldte det franske folk oprørsk og tilkaldte sine tyrankolleger for at straffe det; folkets sejr afgjorde, at han alene var en oprører. Louis skal derfor ikke dømmes – han er allerede dømt. Han er domfældt, for at republikken kan leve. At føre proces mod Louis ... er at gå tilbage til det kongelige og forfatningsmæssige tyranni, det er en modrevolutionær idé, det er at gøre republikken omtvistet. Hvis der føres retssag mod Louis, kan Louis frikendes, han kan være uskyldig. Hvad sagde jeg? Således er hans status, indtil han er dømt ... Hvis Louis er uskyldig, bliver alle frihedens forsvarere bagvaskere ... Alle de fremmede hoffers tilkendegivelser bliver lovlige, indsigelser mod et oprørsk parti. Louis' fængselsophold bliver fra det øjeblik en uretfærdig undertrykkelse ... alle Frankrigs patrioter bliver skyldige ... Borgere, tag Dem i agt, De sammenblender borgeres forhold med en nations forhold til en fjende, som konspirerer mod den.

... Men en afsat konge, midt under en revolution, som love endnu ikke har kitet sammen, en konge, hvis blotte navn kan føre krigens plejl hen over det ophidsede folk, kan hverken fængsel eller eksil gøre ufarlig for den offentlige sikkerhed. Med beklagelse udtaler jeg den fatale sandhed – Louis må dø, for at republikken kan leve.

Oprettelse af revolutionstribunalet

„... hvis det er vanskeligt at ramme en politisk forbrydelse, er det da ikke nødvendigt med ekstraordinære love ... til at forfærde oprørerne og ramme de skyldige? Folkets frelse kræver frygtelige forholdsregler. Jeg ser ingen mellemvej mellem de almindelige domstole og et revolutionstribunal.“ (Danton)

(*Thomson: French Revolution Documents, London 1933 s. 225*)

§ 1. Der skal i Paris oprettes en ekstraordinær domstol til pådømmelse af ethvert modrevolutionært forehavende, ethvert attentat mod friheden, ligheden samt republikkens enhed og udelelighed ...

§ 2. Domstolen sammensættes af nævninge og 5 dommere, som leder retshandlingen og anvender loven, når nævningene har udtalt sig.

§ 5. Dommerne udnævnes af konventet ...

§ 6. Ved domstolene er ansat en offentlig anklager og 2 medhjælpere, ... der ligesom dommerne vælges af konventet ...

§ 7. Ved mødet i morgen udnævner konventet 12 borgere fra Paris' departement og de fire departementer, som omgiver det; de skal udfylde nævningenes pladser ...

§ 11. Nævningene voterer og udformer deres erklæring mundtligt og offentligt og med absolut flertal.

§ 12. Dommene udføres uden mulighed for appel ...

Om straffe.

§ 1. Den ekstraordinære domstols dommere idømmer de anklagede, der er fundet skyldige, de straffe, der findes i straffeloven og de senere love; og selv om forseelserne hører til dem, der pådømmes af politiretten, så idømmer domstolene disse straffe.

Tilføjet 5. april 1793.

§ 2. Nævnte domstols offentlige anklager har fuldmagt til at arrestere, efterstræbe og dømme dem, der er tiltalt for de førnævnte forbrydelser og angivet af myndigheder og borgere.

Nævnte anklager kan ikke udstede nogen arrestordre eller føre nogen anklage mod konventsmedlemmer; ej heller mod republikkens ministre og generaler uden at have konventets samtykke.

Indførelse af standretter

Oprøret i Vendée greb så hurtigt om sig, at det blev umuligt at føre alle for et revolutionstribunal i byerne. Der måtte gøres kort proces på stedet. Man ved ikke, hvor mange der blev henrettede i kraft af denne lov, men det overgik i høj grad tallene fra revolutionsdomstolene, hvor 260 blev anklaget frem til september 1793, men kun 66 blev dømt til døden.

(*Thomson: French Revolution Documents, London 1933 s. 225*)

§ 1. De, der er tiltalt eller vil blive tiltalt for at have deltaget i oprør eller modrevolutionære spektakler i forbindelse med udskrivningen i republikkens forskellige departementer, og de, der har båret den hvide kokarde eller ethvert andet oprørstegn, er fredløse; følgelig kan de ikke drage fordel af ... kriminallovgivningen og nævningeinstitutionen.

§ 2. Hvis de gribes med våben i hånd, skal de inden 24 timer overgives til bød-

len og henrettes, når forbrydelsen er erkendt og erklæret sikker af en militærdomstol, bestående af officerer fra de divisioner, der kæmper mod oprørerne; hver domstol består af 5 medlemmer ...

§ 3. Forbrydelsen er sikker, hvis der foreligger et referat med to underskrifter eller et referat med en underskrift, bekræftet ved et vidnesudsagn eller to vidners mundtlige og samstemmende udsagn.

§ 4. De, der har båret våben eller taget del i oprør eller opløb, men arresteres våbenløse efter overgivelsen, sendes til departementets kriminaldomstol, og efter en afhøring, hvoraf der tages referat, overgives de inden 24 timer til bødlen og henrettes, når dommerne har erklæret, at de er skyldige ...

§ 5. Bevisførelsen mod de skyldige er ens for kriminaldomstole som for militærdomstole.

§ 6. Præsterne, de forhenværende adelige, de forhenværende herremænd med hele deres tjenerskab, fremmede, der var ansat under det gamle styre eller siden revolutionen, de, der har rang i disse hobe, og de, der overbevises om at myrde, brænde og plyndre, henrettes. Andre arresterede forbliver i fængsel, og der vil kun blive truffet bestemmelse angående dem, når konventet har modtaget rapport og derpå udstedt et dekret.

§ 6. Dødsstraf som følge af ovennævnte lovs bestemmelser medfører konfiskation af ejendom.

Oprettelse af velfærdsudvalget

(*Thomson: French Revolution Documents, London 1933 s. 227*)

§ 1. ... Ved navneopråb vælges et velfærdsudvalg, sammensat af medlemmer fra konventet.

§ 2. Dette udvalg forhandler hemmeligt; det overdrages dette at overvåge og fremme den administration, der var til-